

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Descriptive Research Method) ซึ่งกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. เลือกกลุ่มตัวอย่าง
3. สร้างเครื่องมือใช้ในการวิจัย
4. เก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ทางการศึกษาตลอดจนแนวความคิดความเชื่อ ปรัชญาและทฤษฎีต่าง ๆ ทางการศึกษาจากเอกสาร ตำรา และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ และ นักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง แบบแบ่งชั้น และการสุ่มอย่างง่าย จากคณะวิชาต่าง ๆ คือ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะวิทยาการจัดการ โดยยึดเกณฑ์ ร้อยละ 25 พันละ 10 และหมื่นละ 1¹ ของจำนวนประชากรทั้งหมด คือ

ผู้บริหาร 206 คน

อาจารย์ 1050 คน

นักศึกษา 2350 คน

ไต่กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ผู้บริหาร 50 คน

อาจารย์ 105 คน

นักศึกษา 235 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 390 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1¹

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา
วิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวิทยาลัยครู

วิทยาลัยครู	จำนวนประชากร			จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	อาจารย์	นักศึกษา	ผู้บริหาร	อาจารย์	นักศึกษา
จันทร์เกษม	36	184	402	10	19	40
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา	33	192	415	7	19	42
สวนสุนันทา	35	200	254	9	20	35
สวนกุหลาบ	36	208	505	10	21	50
พระนคร	33	163	436	7	16	44
ธนบุรี	33	103	235	7	10	24
รวม	206	1050	2350	50	105	235

¹กรมการฝึกหัดครู, สถิติการศึกษาปี 2528 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
การศาสนา, 2528), ตารางที่ 1, 2 และ 10.

การสร้างเครื่องมือใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสำรวจความเชื่อทางปรัชญาการศึกษา 5 ลัทธิ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีทั้งหมด 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Multiple choice) จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อสำรวจความเชื่อทางปรัชญาการศึกษา 5 ลัทธิ ได้แก่ สาร์กตนิยม นิรันทรนิยม พัฒนาการนิยม ปฏิรูปนิยม และอรรถิคารนิยม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และผลงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วรวบรวมสร้างเป็นแบบสำรวจความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาชนิดเลือกตอบ (Multiple choice) แบบ 5 ตัวเลือกซึ่งตัวเลือกแต่ละตัวจะแทนปรัชญาการศึกษาแต่ละลัทธิใน 8 ด้านดังนี้

1. ด้านความหมายการศึกษา	5 ข้อ	รวม 25	ตัวเลือก
2. ด้านจุดมุ่งหมายการศึกษา	5 ข้อ	รวม 25	ตัวเลือก
3. ด้านหลักสูตร	5 ข้อ	รวม 25	ตัวเลือก
4. ด้านบทบาทครู	5 ข้อ	รวม 25	ตัวเลือก
5. ด้านบทบาทผู้เรียน	5 ข้อ	รวม 25	ตัวเลือก
6. ด้านบทบาทโรงเรียน	5 ข้อ	รวม 25	ตัวเลือก
7. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	5 ข้อ	รวม 25	ตัวเลือก
8. ด้านการวัดและประเมินผล การศึกษา	5 ข้อ	รวม 25	ตัวเลือก

ผู้วิจัยได้เรียงสลับปะปนกัน โดยผู้ตอบจะไม่สามารถทราบได้ว่าตัวเลือกข้อใดแทนความเชื่อทางปรัชญาลัทธิใด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวเลือกที่ใช้แทนความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาแต่ละลัทธิในแต่ละข้อ

ลัทธิปรัชญา	ตัวเลือกที่ใช้แทนความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาแต่ละลัทธิในแต่ละข้อ									
สารัตถนิยม	1ก	2ข	3ค	4ง	5จ	6ก	7ข	8ค	9ง	10จ
	11ก	12ข	13ค	14ง	15จ	16ก	17ข	18ค	19ง	20จ
	21ก	22ข	23ค	24ง	25จ	26ก	27ข	28ค	29ง	30จ
	31ก	32ข	33ค	34ง	35จ	36ก	37ข	38ค	39ง	40จ
นิรันดรนิยม	1ข	2ค	3ง	4จ	5ก	6ข	7ค	8ง	9จ	10ก
	11ข	12ค	13ง	14จ	15ก	16ข	17ค	18ง	19จ	20ก
	21ข	22ค	23ง	24จ	25ก	26ข	27ค	28ง	29จ	30ก
	31ข	32ค	33ง	34จ	35ก	36ข	37ค	38ง	39จ	40ก
พัฒนาการนิยม	1ค	2ง	3จ	4ก	5ข	6ค	7ง	8จ	9ก	10ข
	11ค	12ง	13จ	14ก	15ข	16ค	17ง	18จ	19ก	20ข
	21ค	22ง	23จ	24ก	25ข	26ค	27ง	28จ	29ก	30ข
	31ค	32ง	33จ	34ก	35ข	36ค	37ง	38จ	39ก	40ข
ปฏิรูปนิยม	1ง	2จ	3ก	4ข	5ค	6ง	7จ	8ก	9ข	10ค
	11ง	12จ	13ก	14ข	15ค	16ง	17จ	18ก	19ข	20ค
	20ง	22จ	23ก	24ข	25ค	26ง	27จ	28ก	29ข	30ค
	31ง	32จ	33ก	34ข	35ค	36ง	37จ	38ก	39ข	40ค
อรรถนิถวนิยม	1จ	2ก	3ข	4ค	5ง	6จ	7ก	8ข	9ค	10ง
	11จ	12ก	13ข	14ค	15ง	16จ	17ก	18ข	19ค	20ง
	20จ	22ก	23ข	24ค	25ง	26จ	27ก	28ข	29ค	30ง
	31จ	32ก	33ข	34ค	35ง	36จ	37ก	38ข	39ค	40ง

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาที่ให้ผู้ตอบระบุความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาของตนเองว่าใกล้เคียงกับปรัชญาการศึกษาลัทธิใดมากที่สุด ใน 5 ลัทธิ เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Multiple choice)

การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อเก็บรวบรวมความรู้เกี่ยวกับความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาจากเอกสาร ตำรา และผลงานการวิจัยต่าง ๆ พร้อมกับศึกษาถึงวิธีการสร้างเครื่องมือจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสอบถามผู้รู้แล้วนำข้อมูลมาสร้างเป็นแบบสำรวจความเชื่อทางปรัชญาการศึกษา 5 ลัทธิ ชนิดเลือกตอบแบบ 5 ตัวเลือก ต่อจากนั้นก็นำแบบสำรวจนี้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งใช้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด 5 คนดังนี้

1. ศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ วิศทเวทย์ ภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สีนลาวัณย์ ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนา กุงคสวัสดิ์ ภาควิชาสารพัดศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิติมา ปรีศศิติกุล ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดา ปรารังค์ประพานพร ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ชลบุรี

หลังจากให้นำแบบสำรวจมาแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำเรียบร้อยแล้วก็นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนจะไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 30 คน ซึ่งเป็นผู้บริหาร 5 คน อาจารย์ 10 คน และนักศึกษา 15 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือโดยใช้วิธีสอบซ้ำ ซึ่งเว้นระยะเวลาการทดสอบครั้งแรกและครั้งหลังห่างกัน 25 วัน โดยทดสอบครั้งแรกเมื่อ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2529 และทดสอบครั้งหลังเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2529 แล้วนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

โดยใช้สูตร¹

$$r_{xy} = \frac{NEXY - EXEY}{\sqrt{[NEX^2 - (EX)^2][NEY^2 - (EY)^2]}}$$

เมื่อ r = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

N = จำนวนประชากร

EX, EY = ผลรวมของคะแนนครั้งแรก และครั้งหลัง

EXY = ผลรวมของคะแนนครั้งแรกและครั้งหลังคูณกัน

EX^2, EY^2 = ผลรวมของคะแนนครั้งแรกและครั้งหลังยกกำลังสอง

ปรากฏว่าค่าความเที่ยงของแบบสำรวจความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาแต่ละ
ลักษณะดังนี้

สารัตถนิยม	0.6326*
นिरันตรนิยม	0.7011
พัฒนาการนิยม	0.9359
ปฏิรูปนิยม	0.8366
อักษิภาวนิยม	0.6682*

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ติดต่อขอความร่วมมือกับฝ่ายวิจัยและวางแผนของวิทยาลัยครูทั้ง 6 แห่งในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ให้แล้วไปรับกลับคืนด้วยตนเอง รวมแบบสำรวจที่ส่งไปทั้งหมด 390 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาในสภาพที่สมบูรณ์ ใช้ได้ 370 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.87 ดังรายละเอียดในการวางที่ 3

¹ประคอง กรวรรณสุต, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, หน้า 41.

*เป็นค่าความเที่ยงในระดับปานกลาง คือมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ถือว่าเห็นค่าความเที่ยงที่ใช้ได้ อ้างถึงใน Billy Turney and George Robb, Research in Education: An Introduction (Hinsdale, Illinois; Dryden Press, 1971), pp. 100-310.

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของแบบสำรวจที่ส่งไปและได้รับกลับคืนในสภาพที่สมบูรณ์จำแนกตามวิทยาลัยครู

วิทยาลัยครู	แบบสำรวจที่ส่งไป			แบบสำรวจที่ได้รับคืนในสภาพสมบูรณ์					
	ผู้บริหาร	อาจารย์	นักศึกษา	ผู้บริหาร	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
จันทร์เกษม	10	19	40	10	100	18	94.73	40	100
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา	7	19	42	5	71.42	15	78.99	42	100
สวนสุนันทา	9	20	35	8	88.88	18	90.00	35	100
สวนกุหลาบ	10	21	50	9	90.00	19	90.42	50	100
พระนคร	7	16	44	6	85.71	14	87.50	44	100
ธนบุรี	7	10	24	5	71.42	8	80.00	24	100
รวม	50	105	235	43	86.00	92	87.62	235	100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็นขั้นตอนต่าง ๆ 4 ขั้นตอนตามรายละเอียดของแต่ละข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ โดยแบ่งผู้ตอบแบบสอบถามออกเป็นสามกลุ่ม คือ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา แต่ละกลุ่มแจกแจงความถี่ ความเชื่อทางปรัชญาการศึกษา 5 ลัทธิ ใน 8 คำนี้คือ ความหมายการศึกษา จุดมุ่งหมายการศึกษา

หลักสูตร บทบาทครู บทบาทผู้เรียน บทบาทโรงเรียน กระบวนการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลการศึกษาแล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง ประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา แยกวิเคราะห์ข้อมูลเป็นข้อ ๆ ดังนี้

ก. เปรียบเทียบความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาจำแนกตามลัทธิปรัชญาการศึกษา

ข. เปรียบเทียบความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา จำแนกตามลัทธิในแต่ละด้าน

ค. เปรียบเทียบความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาของผู้บริหาร จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน

ง. เปรียบเทียบความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาของอาจารย์ จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน

จ. เปรียบเทียบความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน

ในตอนที่ 3 ทั้งหมดวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-Square) โดยใช้สูตร¹

$$\chi^2_{df} = \sum \left[\frac{(f_o - f_e)^2}{f_e} \right]$$

เมื่อ

f_o = ความถี่ที่ไคจากการตอบแบบสอบถาม

f_e = ความถี่คาดหวังว่าจะเป็นจริง

df = ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

สมมติฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล

¹ประคอง กรรณสูต, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, หน้า 142.

ก. H_0 = ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามีความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาในแต่ละลัทธิแตกต่างกัน

H_1 = ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามีความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาในแต่ละลัทธิไม่แตกต่างกัน

ข. H_0 = ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามีความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาในแต่ละค่านแตกต่างกัน

H_1 = ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามีความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาในแต่ละค่านไม่แตกต่างกัน

ค. H_0 = ผู้บริหารที่ เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาแตกต่างกัน

H_1 = ผู้บริหารที่ เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาไม่แตกต่างกัน

ง. H_0 = อาจารย์ที่ เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาแตกต่างกัน

H_1 = อาจารย์ที่ เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาไม่แตกต่างกัน

จ. H_0 = นักศึกษาที่ เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาแตกต่างกัน

H_1 = นักศึกษาที่ เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่ระบุว่าตนเองยึดถือกับความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาที่ได้จากการออกแบบสอบถาม ใช้การทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-square) โดยใช้สูตรเดียวกับการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 3

สมมติฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล

H_0 = ความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา
ที่ระบุว่าตนเองยึดถือกับความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาที่ได้อาจการคอบแบบสอบถาม
แตกต่างกัน

H_1 = ความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา
ที่ระบุว่าตนเองยึดถือกับความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาที่ได้อาจการคอบแบบสอบถาม
ไม่แตกต่างกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย